

DECIZIE nr. __
din 23 noiembrie 2018

Cu privire la aprobarea Bugetului
raional pe anul 2019

PROIECT

În temeiul art. 24, art. 25, art. 47, art. 55 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, art. 20 din Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, art. 19, art 43 alin (1) lit. b) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, art 47 și 48 ale Legii nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, precum și prevederile Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului aprobat prin ordinul ministrului finanțelor nr. 191 din 31 decembrie 2014 Consiliul raional Strășeni DECIDE:

1. Se aprobă bugetul raional pe anul 2019 la venituri în sumă de 188075,3 mii lei, la cheltuieli în sumă de 188075,3 mii lei.
2. Sinteza indicatorilor generali și sursele de finanțare ale bugetului raional se prezintă în anexa nr. 1.
3. Componenta veniturilor bugetului local se prezintă în anexa nr.2.
4. Resursele și cheltuielile bugetului raional conform clasificății funcționale și pe programe se prezintă conform anexei nr.3
5. Se aprobă Fondul de rezervă în sumă de 700,0 mii lei.
6. Se aprobă componenta raională pentru protecția împotriva efectelor negative ale aplicării formulei precum și sporirii interesului pentru consolidarea rețelei școlare în sumă de 10498,2 mii lei dintre care 3000,0 mii lei pentru achiziționarea serviciilor de transport școlar.
7. Se aprobă Fondul pentru educația incluzivă în mărime de 2160,2 mii lei, ceea ce constituie 2% din volumul transferurilor categoricale, calculate pe bază de formulă a instituției.
8. Se aprobă efectivul –limită a statelor de personal din instituțiilor bugetare finanțate de la buget, conform anexei nr.4.
9. Datoriile creditoare, înregistrate la 1 ianuarie 2019 ale instituțiile bugetare vor fi achitate din contul și în limita alocațiilor aprobate pe an.
10. Programul anual al împrumuturilor se prezintă în anexa nr. 5.
11. Sinteza veniturilor colectate de către instituțiile bugetare finanțate din bugetul raional se prezintă în anexa nr.6
12. Instituțiile bugetare vor asigura:
 - dezagregarea în termen a limitelor stabilite cu introducerea acestora în sistemul informațional de management financiar .

- legalitatea utilizării alocațiilor bugetare și respectarea limitelor aprobate.
 - utilizarea conform destinației a transferurilor cu destinație specială alocate de la bugetul de stat.
 - contractarea de lucrări, servicii și bunuri materiale conform prevederilor Legii privind achizițiile publice.
 - raportarea în termenii stabiliți a performanțelor realizate conform competenței.
13. Plafonul datoriei Consiliul raional la finele anului va constitui 415,0 mii lei.
14. Dna Vera Manoli, șeful Direcției finanțe va analiza sistematic executarea bugetului raional și va înainta în caz de necesitate propuneri concrete pentru consolidarea disciplinei financiar bugetare și menținerea echilibrului bugetar.
15. Se autorizează dnul Mihail Popa, președintele raionului cu rolul de administrator de buget:
- să modifice planurile de alocații între diferite nivele ale clasificăției economice (K2) în cadrul aceleiași funcții (F1F3) în cadrul unui subprogram, fără majorarea cheltuielilor de personal și fără modificarea cheltuielilor pentru investiții capitale și a transferurilor interbugetare.
 - să includă în programele respective de cheltuieli, în baza dispoziției alocațiile repartizate prin Decizia Consiliului raional din Fondul de rezervă.
 - autoritățile bugetare (Org 1,Org 2) să modifice planurile de alocații între instituțiile subordonate între nivele K4.
 - instituțiile bugetare să modifice planurile de alocații între nivele K5-K6.
16. Dna Nina Rusu, Secretarul Consiliului va asigura aducerea la cunoștință publică, prin publicare a prezentei decizii și a anexelor de decizii în termen de 1 lună după aprobarea bugetului.

Președinte al ședinței,

Contrasemnat:

Secretar al Consiliului raional

Nina RUSU

VIZAT:

Serviciul juridic

I. Malic

Direcția finanțe

V. Manoli

Direcția învățământ

Iu. Certan

Direcția economie,
construcții și politici
investiționale

N. Sîrbu

Direcția asistență socială

C. Cobileanschi

și protecție a familiei

Secția cultură, turism,

tinereț și sport

V. Schirliu

Sinteza indicatorilor generali și sursele de finanțare ale bugetului raional pe anul 2019

Denumirea	Suma, mii lei
I. Venituri, total inclusiv:	188075,3
Transferuri de la bugetul de stat	175084,5
II. Cheltuieli, total	188075,3
II.1. Cheltuieli total	
II.2. Active nefinanciare, total	
III. Sold bugetar	-
IV. Sursele de Finanțare, total inclusiv:	188075,3
Resurse generale	11676,8
Resurse colectate	1314,0
Transferuri de la bugetul de stat	175084,5

VENITURILE BUGETULUI RAIONAL PE ANUL 2019

Denumirea	Cod Eco (k6)	Suma, mii lei
I. Impozite pe venit		
1.1 Impozit pe venitul persoanelor fizice	111110,1111 21111130	9561,8
II. Alte taxe pentru mărfuri și servicii		
2.1 Taxa pentru apă	114611	615,0
2.2 Taxa pentru extragerea mineralelor utile	114612	1400,0
2.3 Taxa pentru lemnele eliberate pe picior	114613	15,0
III. Comercializarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare		
3.1 Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	142310	677,0
3.2 Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public	142320	140,0
IV. Donații voluntare pentru cheltuieli curente		
4.1. Donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituțiile bugetare	144114	412,0
V. Amenzi pentru încălcarea traficului rutier		
4.1 Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul local de nivelul II	143120	85,0
VI. Taxe și plăți administrative		
5.1 Taxa la cumpărarea valutei de către persoanele fizice în casele de schimb valutar	142245	85,0
VENITURI ÎN TOTAL		12990,8
VII. TRANSFERURI		175080,3
6.1 Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II	191131	30071,1
6.2 Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetele de stat și bugetele locale de nivelul II pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar)	191111	127786,5
6.3 Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru școli sportive	191113	2350,9
6.4 Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru asigurarea și asistența socială	191112	4750,9
6.5 Transferuri din Fondul Republican de susținere socială a populației	191310	1844,0
6.6 Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor	191116	8281,1
TOTAL GENERAL VENITURI		188075,3

Resursele și cheltuielile bugetului raional conform clasificății funcționale și programe pe anul 2019

Denumirea	Cod	Suma, mii lei
Cheltuieli recurente, în total		188075,3
cheltuieli de personal, în total		108653,7
Investiții capitale, în total	-	
Grupa principală 1		
Resurse, total	-	10300,7
<i>Resurse generale</i>	1	10225,7
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	75,0
Cheltuieli, total	-	10300,7
Exercitarea guvernării	0301	4369,0
Servicii de suport pentru exercitarea guvernării	0302	4063,7
Datoria externă a autorităților publice locale	1703	
Politici și management în domeniul bugetar-fiscal	0501	1168,0
Gestionarea fondurilor de rezervă și de intervenție	0802	700,0
Grupa principală 2		
Resurse, total	-	648,8
<i>Resurse generale</i>	1	648,8
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	
Cheltuieli, total	-	648,8
Servicii de suport în domeniul apărării naționale	3104	648,8
Grupa principală 3		
Resurse, total	-	324,6
<i>Resurse generale</i>	1	324,6
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	
Cheltuieli, total	-	324,6
Serviciul juridic	4001	324,6
Grupa principală 4		
Resurse, total	-	10571,0
<i>Resurse generale</i>	1	10571,0
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	
Cheltuieli, total	-	10571,0
Politici și management în domeniul agriculturii	5101	1142,7
Servicii transport și gospodăria drumurilor	6401	1147,2
Dezvoltarea drumurilor	6402	8281,1
Grupa principală 6		
Resurse, total	-	1500,0
<i>Resurse generale</i>	1	1500,0
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	
Cheltuieli, total	-	1500,0
Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale	7502	
Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale	7503	1500,0
Grupa principală 7		

Resurse, total	-	600,0
<i>Resurse generale</i>	1	600,0
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	
Cheltuieli, total	-	600,0
Programe naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății	8018	300,0
Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniul ocrotirii sănătății	8019	300,0
Grupa principală 8		
Resurse, total	-	13582,4
<i>Resurse generale</i>	1	13485,4
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	97,0
Cheltuieli, total	-	13582,4
Politici și management în domeniul culturii	8501	507,7
Dezvoltarea culturii	8502	5668,7
Sport	8602	2850,9
Tineret	8603	4555,1
Grupa principală 9		
Resurse, total	-	133055,0
<i>Resurse generale</i>	1	132570,0
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	485,0
Cheltuieli, total	-	133055,0
Politici și management în domeniul educației	8801	2020,0
Educație timpurie	8802	403,9
Învățământ gimnazial	8804	45891,7
Învățământ liceal	8806	74630,1
Servicii generale în educație	8813	4536,2
Educația extrașcolară și susținerea elevilor dotați	8814	5353,1
Curriculum	8815	220,0
Grupa principală 10		
Resurse, total	-	17492,8
<i>Resurse generale</i>	1	16835,8
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	657,0
Cheltuieli, total	-	17492,8
Politici și management în domeniul protecției sociale	9001	916,5
Protecție a persoanelor în etate	9004	3338,3
Protecție a familiei și copilului	9006	5187,9
Asistență socială a persoanelor cu necesități	9010	4497,4
Protecție socială în cazuri excepționale	9012	445,6
Protecția socială a unor categorii de cetățeni	9019	3107,1

Efectivul-limită a unităților de personal pe autorităților/instituțiile finanțate din bugetul local

Denumirea	Cod instituției Org1/Org2	Efectivul de personal, unități
Consiliul raional, TOTAL GENERAL	1777	
Serviciile de stat cu destinație generală, total	15745	51,0
Aparatul președintelui	15748	18,0
Direcția finanțe	13549	11,0
Serviciul juridic	15750	4,0
Alte servicii generale	15749	18,0
Apărarea națională, total	11272	6,5
Centrul militar	11272	6,5
Servicii transport scolar	15748	7,0
Servicii de transport și gospodăria drumurilor	15748	12,5
Învățământ, total	2210	
Direcția învățământ	15037	13,0
Centrul de creație al elevilor	15040	27,0
Serviciul management al curriculumului	15043	5,0
Contabilitatea centralizată	15037	8,0
Tabăra de odihnă „Codru”	15044	4,0
Educația timpurie	15037	3,7
Licee și gimnazii total, compon, educație incluzivă	2210	
Serviciul de asistență psihopedagogică	15046	8,0
Centrul de agrement	15078	14,5
Cultura, culte și adihnă, total	11605	104,5
Casa raională Cultură Strășeni	13600	39,0
Biblioteca Publică Raională „Mihail Sadoveanu”	13564	27,5
Secția cultură, turism, tineret și sport	15746	5,0
Școala sportivă	15041	30,0
Centrul tineret	15798	3,0
Protecția socială, total	2404	177,0
Direcția asistență socială și protecție a familiei	15207	10,0
Casa de copii de tip familial Nistor	15222	1,0
Casa de copii de tip familial Sîrbu	15221	1,0
Casa de copii de tip familial Andronache	15217	1,0
Casa de copii de tip familial Orbu	15218	1,0
Serviciul de asistență parentală Creciun	15220	1,0
Serviciul de asistență parentală Poparcea	15214	1,0
Serviciul de asistență parentală Bătrîncea	15215	2,0
Serviciul de asistență parentală Magari	15209	1,0
Serviciul de asistență parentală Dragan	15208	1,0
Serviciul de asistență parentală Matei	15216	1,0
Serviciul de asistență parentală Buligari	15210	1,0
Serviciul de asistență parentală Nistor	15225	1,0
Serviciul de asistență parentală vacant	15215	2,0
Serviciul de deservire socială la domiciliu	15224	32,0

Serviciul de asistență socială comunitară	15219	32,0
Serviciul de asistență personală	15213	62,0
Serviciului social"Plasament familia pentru adulți"	15212	2,0
Centrul de reabilitare și plasament Micleușeni	15223	14,5
Centrul de zi „Bunvolenția”	15231	9,0
Serviciul protezare	15211	0,5
Agricultura, gospodărie silvică, total	15745	
Direcția agricultură, dezvoltare economică și a teritoriului	15747	13,0

Programul anual al împrumuturilor

<i>N r.</i>	<i>Denumirea creditorului</i>	<i>Destinația împrumutului.</i>	<i>Suma împrumutului (unități)</i>	<i>Moneda împrumutului</i>	<i>Condiții de creditare</i>			
					<i>Valorificarea Împrumutului (perioada)</i>	<i>Data scadenței Împrum.</i>	<i>Anul începerii rambursării</i>	<i>Rata dobânzii</i>
Împrumuturi interne/externe contractate în trecut și care sînt în vigoare la situația de 1 ianuarie 2019								
	SID BANC Slovenia	Procurarea Stațiilor de epurare	320,0 mii	Euro	2016 5 ani	2020	2016	-

**Sinteza veniturilor colectate de către instituțiile
bugetare finanțate din bugetul raional**

Nr/o	Instituțiile publice	Suma anuală, mii lei
1.	Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu”	17,0
2.	Aparatul președintelui	75,0
3.	Casa Raională de cultură	80,0
4.	Centru de reabilitare s. Micleușeni	245,0
5.	Centru de zi pentru copii „Bunvolentia”	412,0
6.	Direcția învățământ	485,0
	TOTAL	1314,0

Notă informativă la proiectul bugetului raional Strășeni pe anul 2019 în lectura a doua

Proiectul bugetului raional pe anul 2019 este elaborat conform prevederilor Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar - fiscale nr.181 din 25 iulie 2014 și Legii nr. 436-XVI privind administrația publică locală.

Prognoza veniturilor bugetului pe anul 2019 s-a efectuat reeșind din prevederile legislației fiscale în vigoare, precum și în baza analizei bazei fiscale, separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget.

Proiectul bugetului raional pe anul 2019 a fost elaborat conform noului sistem de formare a bugetelor unităților administrativ - teritoriale în baza Legii nr. 267 din 01 noiembrie 2013 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost operate modificări și completări la Legea nr. 397 din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale și Codul fiscal nr. 1163-XII din 24 aprilie 1997. Sistemul nou de formare a bugetelor UAT diferă de sistemul existent prin următoarele :

- Sistemul de transferuri cu destinație generală (de echilibrare bugetară) către bugetele UAT este bazat pe venituri și nu pe costuri medii normative de cheltuieli pe cap de locuitor;
- Normativele de defalcare de la impozite sunt stabilite prin lege pe tipuri de bugete;
- Transferurile cu destinație generală vor fi alocate direct pe bază de formulă distinctă pentru UAT de nivelul întâi și pentru cele de nivelul al doilea.

Și pentru anul 2019 proiectul bugetului de nivelul al doilea la fel a fost elaborat pe bază de programe și performanțe unde accentul este pus pe legăturile dintre politicile și strategiile naționale și locale cu alocarea resurselor și desemnarea clară a modalităților de atingere a obiectivelor dorite prin stabilirea unor rezultate măsurabile ale acțiunilor.

Implementarea reformei menționate în sistemul de planificare are drept obiectiv eficientizarea cheltuielilor publice locale, precum și realocarea resurselor disponibile pentru prioritățile comunității.

Principalele caracteristici ale bugetării pe programe sunt :

- se bazează pe perspectiva multianuală și integrarea planurilor și a cheltuielilor strategice;
- intensifică gradul de responsabilitate și raportare pentru utilizarea fondurilor publice;
- responsabilitatea și raportarea sunt transferate la toate instituțiile, aceste nu mai sunt sarcini ale unității financiare;
- permite un control mai bun asupra calității serviciilor oferite;
- împreună cu bugetarea pe programe este introdus un sistem de monitorizare și evaluare a obiectivelor realizate.

Rolul cheie al acestei reforme este de a îmbunătăți gestionarea finanțelor publice. Bugetarea pe programe este structurată pe programe. Programele reprezintă activități grupate menite să contribuie la realizarea scopurilor și obiectivului programului, precum și indicatorilor de performanță. În afară de cheltuieli bugetarea pe programe include informații despre produsele sau rezultatele ce urmează a fi obținute.

Bugetarea pe program nu substituie și nu înlocuiește bugetarea liniară.

La baza proiectului bugetului au stat prognoza dezvoltării economiei raionului în anii 2019-2021 și obiectivele politicii fiscale din anul 2018.

Totodată, s-a ținut cont de cadrul legislativ în vigoare și toate actele normative adoptate de Parlament și de către Guvern în anul 2018, care au impact asupra cheltuielilor bugetare pe anul 2019.

În proiectul bugetului pe anul 2019, un accent deosebit este pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar.

Ca structură, proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2019 cuprinde: partea textuală, cu prevederi generale și anexe. Deasemenea, proiectul bugetului este însoțit de Nota informativă care conține tabele, destinate facilitării procesului de analiză și promovare a acestuia autorității reprezentative și deliberative.

Veniturile bugetului raionului pe anul 2019

În procesul elaborării proiectului de buget pe 2019 ca bază a stat prognoza principalelor indicatori macroeconomici stipulați în circulara MF privind particularitățile specifice de estimare a unor venituri și sursele de finanțare precum și a politicilor priorităților în domeniul cheltuielilor publice pentru următorul an bugetar. Astfel în anul 2019 în bugetul raionului se preconizează acumularea veniturilor în suma totală de 12990,8 mii lei, cu o creștere față de sumele aprobate pe anul 2018 cu 1924,2 mii lei.

Din suma totală a veniturilor 7 la sută sau 12990,8 mii lei revin veniturilor proprii a raionului.

Pentru anul 2019 sunt prevăzute transferuri de la Bugetul de stat în sumă de 175084,5 mii lei, ceea ce constituie 93 % inclusiv:

- Transferuri cu destinație generală 30071,1 mii lei;
- Transferuri cu destinație specială 143169,4 mii lei;
- Fondul de susținere a populației 1844,0 mii lei.

În suma veniturilor proprii preconizate, pe primul loc se plasează impozitul pe venitul persoanelor fizice, suma căruia constituie după defalcări, conform cotelor procentuale 9561,8 mii lei sau 74 %.

Pronosticul încasărilor impozitului pe venitul din salariu se axează pe fondul de remunerare a muncii pe economia națională, numărul mediu de salariați luat ca bază pentru calcularea salariului, câștigul salarial mediu lunar pe economie prognozat pe anul 2019, scutirile personale și pentru persoanele întreținute, scutirile pentru contribuțiile individuale în bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurilor obligatorii de asistență medicală și cotele pentru venitul impozabil stabilite prin Codul Fiscal.

Pe alte impozite, taxe și încasări prognoza s-a efectuat în baza cotelor și tarifelor stabilite, analizei încasărilor pe anii 2016 – 2018.

Veniturile colectate reprezintă o sursă de venit puțin semnificativă, ponderea acestora în volumul veniturilor proprii alcătuiește 10 la sută. Ca volum nominal, această categorie de venituri însumează 1314,0 mii lei.

Suma totală a veniturilor fondurilor speciale vor constitui 1929,0 mii lei. Partea preponderentă o deține Fondul de susținere a populației cu suma de 1844,0 mii lei.

Structura detaliată a veniturilor bugetului raional pe anul 2019 se prezintă în tabelul nr.1 a

În condițiile cadrului de resurse financiare se impune ca estimările de cheltuieli ale autorităților publice locale să fie în limita volumului de resurse disponibile. În acest context se impune necesitatea optimizării angajării și cheltuielilor de personal, precum și aplicarea unui regim strict de economii la cheltuielile pentru mărfuri și servicii.

Ca și în anii precedenți, bugetul pe anul 2019 are un caracter social pronunțat.

Prin urmare, cheltuielile globale pe anul 2019 se estimează în sumă de 188075,3 mii lei cu 19255,3 mii lei mai mult față de cheltuielile aprobate pe anul 2018.

Cu toate acestea, e necesar de menționat că necesitățile sau cererile de cheltuieli suplimentare ale autorităților publice depășesc cu mult posibilitățile bugetului.

Practic pe majoritatea ramurilor din sectorul social se atestă o creștere a cheltuielilor. În cheltuielile totale ale bugetului, ponderea majoră de 87 la sută sau 164730,2 revine cheltuielilor de ordin social. În aspectul repartizării resurselor financiare pe ramuri, se atestă volumul preponderent pentru ramura „Învățământ.”

Structura cheltuielilor bugetului raionului conform clasificăției funcționale pe anii 2016-2019 se prezintă în Tabela nr. 4 la Nota informativă

În anul 2019 comparativ cu anul 2018, practic toate grupele beneficiază de majorare a alocațiilor.

Cele mai esențiale majorări de alocații se atestă la grupele: servicii în domeniul economiei - 10571,0 mii lei, învățământ - 133055,0 mii lei, protecție socială – 17492,8 mii lei.

Grupele de cheltuieli respective dețin și ponderea majoră în totalul cheltuielilor bugetului raionului: învățământului revin - 70 %, protecției sociale – 9,3 %, serviciilor în domeniul economiei – 5,6 %.

Din suma totală estimată a cheltuielilor 143169,4 mii lei constituie transferurile cu destinație specială, 30071,1 mii lei constituie transferurile cu destinație generală, 1844 mii lei transferurile din fondul de susținere a populației și doar 12990,8 mii lei constituie resursele financiare proprii.

În aspectul clasificăției economice, cheltuielile bugetului raionului se caracterizează precum urmează:

Cheltuieli de personal. Cheltuielile de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul raionului pentru anul 2019 se prevăd în sumă de 108653,7 mii lei, sau 58% din cheltuielile totale și sînt în creștere cu 8379,3 mii lei sau cu 8,3 % față de cele prevăzute pe anul 2018, luînd în considerare implementarea măsurilor de remunerare a muncii prevăzute în legislație.

Bunuri și servicii. Cheltuielile pentru bunuri și servicii pe anul 2019 se prevăd în sumă 31206,7 mii lei, sau 16 % din cheltuielile totale.

Pentru serviciul datoriei de stat se prevăd mijloace în sumă de 1500 mii lei, cu 379,4 mii lei, mai puțin comparativ cu anul 2018, în special din contul diminuării serviciului datoriei de stat interne.

Pentru subsidii se prevăd alocații în sumă de 300,0 mii lei.

Prestațiile sociale însumează 7799,1 mii lei, cu o creștere de circa 231,0 mii lei față de volumul prevăzut pentru anul 2018.

Alte cheltuieli. Categoria respectivă de cheltuieli însumează 2824,8 mii lei, cu o creștere de 314,9 mii lei față de anul 2018.

Pentru *mijloace fixe* se prevăd alocații în sumă de 21210,7 mii lei, sau 11 % din totalul de cheltuieli .

Pentru finanțarea învățământului în anul 2019 vor fi alocate 133055,0 mii lei sau 70 % din volumul total al bugetului.

În anul 2019 din buget vor fi finanțate 15 gimnazii, 11 licee, cu numărul total de clase de 396 și 9064 elevi și alte instituții extrașcolare.

În anul 2019 pentru școli, gimnazii și licee se prelungește implementarea metodei de finanțare pe bază de formulă per elev la nivel național, în componența transferurilor cu destinație specială a bugetului raional fiind prevăzute transferuri categoriale.

Pentru transferuri categoriale pe anul 2019 se prevăd mijloace financiare în sumă de 102600,4 mii lei. Pentru transferuri categoriale complementare, care vor fi incluse în componenta raională, se propun 10498,2 mii lei.

Transferurile categoriale reprezintă mijloace financiare, calculate în bază de formulă, alocate cu titlu definitiv și în sumă absolută, de la bugetul de stat la bugetele raionale în scopul finanțării instituțiilor de învățământ.

Cuquantumul normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru instituție, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoriale, constituie 11354 lei și respectiv 522401 lei.

Totodată, prin Hotărîrea Guvernului nr. 351 din 29 mai 2012 pentru gimnazii și licee sunt prevăzute resurse financiare pentru educație incluzivă în sumă de 2160,2 mii lei

Pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor claselor I-IV, în calcul s-a luat numărul elevilor la situația din 1 septembrie 2018, numărul de 171 zile alimentație și norma de alimentație de 10,8 lei și suma constituie 6934,8 mii lei.

Informația privind bugetul instituțiilor de învățământ se reflectă în tabela nr.2 la nota informativă.

În anul 2019 vom continua practica de stimulare a tinerilor specialiști care activează în domeniul învățământului. Pentru acest scop în buget sunt prevăzute 830,0 mii lei.

În scopul îmbunătățirii condițiilor de odihnă a copiilor în anul 2019 se prevede a prelungi renovarea Centrului de agrement „Divertis” În aceste scopuri se planifică de a aloca inițial mijloace financiare în sumă de circa 3830,1 mii lei. Pentru odihna copiilor în sezonul estival sînt prevăzute mijloace financiare în volum de 1605,0 mii lei, pentru dotare și reparație capitală 2225,1 mii lei. La fel se prevede de a îmbunătăți condițiile de lucru și în instituțiile extrașcolare. De asemenea în anul 2019, o creștere semnificativă atestăm și la cheltuielile pentru cultură, turism și sport, în aceste scopuri fiind îndreptate 13582,4 mii lei.

Prin urmare, în anul 2019 se prevede de a finanța :

- Casă raională de cultură;
- Biblioteca publică raională
- Măsuri sportive și culturale;
- Școala sportivă;
- Centrul raional pentru tineret.

La fel pentru asigurarea cu medicamente a unor categorii de bolnavi, care sînt stipulați în Programul național în mărime de 50 la sută și pentru reparația capitală a instituțiilor medico-sanitare publice sînt prevăzute alocații din bugetul raional în sumă de 600,0 mii lei.

O cotă semnificativă în capitolul de cheltuieli a bugetului raionului o dețin cheltuielile pentru „Asigurări și asistența socială”. Astfel în buget pentru anul 2019 sînt prevăzute mijloace financiare în sumă de circa - 17492,8 mii lei, care includ cheltuielile pentru :

- Serviciul de deservire la domiciliu - 1581,5 mii lei.
- Centrul de reabilitare c. Micleușeni - 1756,8 mii lei.
- Centrul de zi pentru 40 copii - 532,0 mii lei.
- Indemnizațiile lunare pentru copiii înfiați și cei aflați sub tutelă - 1315,2 mii lei;
- Serviciul de asistență socială comunitară – 2277,1 mii lei;
- Serviciul de asistență parentală – 1116,7 mii lei;
- Case de copii de tip familial – 622,1 mii lei;
- Serviciul de asistență personală – 1811,8 mii lei;

Întru executarea prevederilor art.41 al Legii 821-XII din 24 decembrie 1991, privind protecția socială a invalizilor, se preconizează mijloace pentru plata compensației la călătorie

în transportul urban, suburban și interurban pentru invalizii de gr. I și II și persoanele ce însoțesc un invalid de gr.1 în sumă de 2135,2 mii lei pentru 6597 beneficiari.

Și în final pentru „Alte cheltuieli” ale bugetului raionului, sînt estimate alocații bugetare în volum nominal de 7410,9 mii lei, care includ cheltuieli pentru :

- Activitatea serviciilor de deservire a clădirii Consiliului raional în sumă de 4063,7 mii lei.

- Constituirea fondurilor de rezervă a Consiliului raional - 700,0 mii lei.

- Pentru rambursarea împrumutului din Slovenia – 1500,0 mii lei.

În scopul atribuirii unui grad mai mare de transparență, proiectul bugetului raional pe anul 2019 este prezentat printr-un șir de anexe atît la partea de venituri, cît și la cheltuieli. Considerăm, că structurarea proiectului bugetului în așa mod redă mult mai detaliat și mai desfășurat indicatorii proiectului bugetului și face mai accesibilă înțelegerea acestor indicatori de către contribuabili și beneficiarii de mijloace de la buget, inclusiv și de către populație.

Necesitățile de cheltuieli depășesc cu mult cadrul de resurse disponibile. Însă ceea ce se cuprinde în proiectul bugetului pe anul viitor, propus pentru discuție este maximum pe care ni-l putem permite. Avînd în vedere că proiectul bugetului se examinează concomitent în prima și a doua lectură, se propune ca bugetul raional pe anul 2018 să fie aprobat la venituri și cheltuieli în sumă de 188075,3 mii lei.

Informația privind volumul bugetelor instituțiilor finanțate din bugetul raional pe anul 2019 este expusă în tabela nr. 3 la Nota informativă.

Șef al Direcției finanțe

Vera MANOLI

Tabela 1
La nota informativă

Structura veniturilor bugetului raional conform clasificăiei economice

(mii lei)

Nr.	Denumirea	Executat 2017	Aprobat 2018	Estimat 2019
	Total general la compartimentul venituri, inclusiv:	162907,0	168820,0	188075,3
I	Transferuri	151195,8	157753,4	175084,5
1.	Transferuri cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul II	22392,5	26289,2	30071,1
2.	Transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele UTA pentru învățământ.	119913,9	116528,4	127786,5
3.	Transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele UTA pentru asigurarea și asistența socială.	5080,9	3790,1	4750,9
4.	Transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele UTA pentru școlile sportive.	2451,3	2218,5	2350,9
6.	Transferuri din Fondul Republican de susținere socială a pop.	2488,7	2468,9	1844,0
7.	Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumului.	6458,3	6458,3	8281,1
II	Venituri proprii, inclusiv:	11711,2	11066,6	12990,8
1.	Impozite pe venit	8899,6	8286,0	9561,8
3.	Taxa pentru resurse naturale	1375,6	1655,3	2030,0
4.	Amenzi și sancțiuni administrative	8,5	15,0	85,0
5.	Alte încasări	378,4		
6.	Încasările mijloacelor speciale	963,7	1020,3	1229,0
7.	Veniturile fondurilor speciale	85,4	90,0	85,0

Lista
Instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu suma mijloacelor financiare
prevăzute în buget pe anul 2019 pe baza de formulă

Nr. d/o	Denumirea instituției	Suma
1.	Liceul Teoretic ”N. Vornicescu”, s. Lozova	6852,0
2.	Liceul Teoretic „Ion Creangă”, s. Micleușeni	2962,0
3.	Liceul Teoretic Romanești	2111,0
4.	Liceul Teoretic Sireți	6860,8
5.	Liceul Teoretic „Universul”, s. Scoreni	4376,8
6.	Liceul Teoretic I. Inculeț, s. Vorniceni	5400,0
7.	Liceul Teoretic Zubrești	4554,1
8.	Liceul Teoretic „Ion Vatamanu”, or. Strășeni	7047,0
9.	Liceul Teoretic „M. Eminescu”, or. Strășeni	11446,0
10.	Liceul Teoretic „N. Necrasov”, or. Strășeni	4105,6
11.	Liceul Teoretic „Al.Russo”, s. Cojușna	8411,6
12.	Gimnaziul „M. Viteazu”, or. Strășeni	10884,8
13.	Gimnaziul Codreanca	3210,8
14.	Gimnaziul Gălești	2338,5
15.	Gimnaziul Micăuți	3123,2
16.	Gimnaziul Dolna	1629,0
17.	Gimnaziul Țigănești	2084,6
18.	Gimnaziul Pânășești	3281,0
19.	Gimnaziul Rădeni	4290,1
20.	Gimnaziul Recea	3368,0
21.	Gimnaziul Roșcani	1694,7
22.	Gimnaziul Voinova	2303,3
23.	Gimnaziul Bucovăț	1894,3
24.	Gimnaziul Tătărești	1879,2
25.	Gimnaziul Căpriana	2598,4
26.	Gimnaziul Onești	1145,3
	TOTAL raion	109852,1

Informația privind volumul bugetelor instituțiilor finanțate din bugetul raional pe anul 2019

Denumirea	Suma, mii lei
Consiliul raional, TOTAL GENERAL	188075,3
Serviciile de stat cu destinație generală, total	10300,7
Aparatul președintelui	4369,0
Direcția finanțe	1168,0
Alte servicii generale	4763,7
Apărarea națională, total	648,8
Centrul militar	648,8
Serviciul juridic	324,6
Învățământ, total	133055,0
Direcția învățământ	2020,0
Centrul de creație al elevilor	2643,1
Centrul metodic	1400,0
Tabăra de odihnă „Codru”	237,0
Burse și tineri specialiști	160,5
Desfășurarea examenelor de absolvire	220,0
Educație timpurie	403,9
Olimpiade	31,6
Licee și gimnazii total, compon, educație incluzivă	122682,0
Serviciul de asistență psihopedagogică	976,0
Centrul de agrement (odihna de vară)	2280,9
Cultura, culte și adihnă, total	13582,4
Casa raională Cultură Strășeni	3972,7
Biblioteca Publică Raională „Mihail Sadoveanu”	1696,0
Secția cultură, turism, tineret și sport	507,7
Școala sportivă	2350,9
Măsuri în domeniul sportului	500,0
Activități pentru tineret	550,0
Centru de agrement	3830,1
Centru de tineret	175,0
Gospodăria de locuințe și gospodăria servicii comunale	1500,0
Ocrotirea sănătății	600,0
Protecția socială, total	17492,8
Direcția asistență socială și protecție a familiei	916,5
Casele de copii de tip familial	622,1
Serviciile de asistență parentală	1116,7
Serviciul de deservire socială la domiciliu	1581,5
Serviciul de asistență socială comunitară	2277,1
Serviciul de asistență personală	1811,8
Serviciului social"Plasament familia pentru adulți"	133,2
Centrul de reabilitare și plasament Micleușeni	1756,8
Centrul de zi „Bunvolenția”	532,0
Susținerea tinerilor specialiști	830,0
Susținerea copiilor rămași fără îngrijirea părintească (Tutela)	1315,2

Expertiză medicală	15,2
Compensarea cheltuielilor de transport și a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor	2135,2
Serviciul social de suport monetar	520,5
Fondul Republican de susținere socială a pop	1844,0
Veniturile fondurilor speciale	85,0
Agricultura, gospodărie silvică, total	10571,0
Direcția agricultură, dezvoltare economică și a teritoriului	1142,7
Transportul rutier	8281,1
Serviciul transport și gospodăria drumurilor	1147,2

Structura cheltuielilor bugetului raional conform clasificății funcționale pe anii 2016-2019

	2016 executat (in condiții comparabile)	2017 executat	2018 aprobat(precezat)	2019 proiect
	mii lei	mii lei	mii lei	mii lei
Cheltuieli, total	116817,6	167986,0	168820,0	188075,3
01 Servicii de stat cu destinatie gener	6214,3	7812,4	7762,0	10300,7
02 Aparare nationala	408,7	415,9	515,0	648,8
03 Ordine publica si securitate nationala		53,9	313,5	324,6
04 Servicii in domeniul economiei	8634,4	7298,1	8619,8	10571,0
06 Gospodaria de locuinte si gospodaria serviciilor comunale		2533,1	3700,0	
07 Ocrotirea sanatatii	352,4	913,1	400,0	600,0
08 Cultura, sport, tineret, culte si oc	6978,4	7633,8	9211,4	13582,4
09 Invatamint	106353,9	123693,3	120756,1	133055,0
10 Protectie sociala	16763,8	16176,6	15948,2	17492,8

Structura veniturilor bugetului raional conform clasificății economice pe anii 2016-2019

Denumirea	Cod Eco (k1- k6)	2016 executat	2017 executat	2018 precizat	2019 proiect	Devieri 2019/2018
		mii lei	mii lei	mii lei	mii lei	mii lei
Venituri, total		17.784,5	11.710,5	11.705,2	12.990,8	1.285,6
Impozit pe venitul reținut din salariu	111110	7.452,9	8.606,7	8.030,0	9.161,4	1.131,4
Impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitat	111121	237,5	283,7	250,0	392,2	142,2
Impozit pe venitul aferent operațiunilor de predare în posesie sau folosință a proprietății imobiliare	111130	3,6	9,2	6,0	8,2	2,2
Impozit privat încasat în bugetul local de nivelul II	113312	2,6	0,3			
Taxa pentru apa	114611	95,9	150,9	235,3	615,0	379,7
Taxa pentru extragerea mineralelor utile	114612	1.258,3	1.214,5	1.400,0	1.400,0	
Taxa pentru lemnul eliberat pe picior	114613	7,2	10,2	20,0	15,0	-5,0
Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în RM	114633	6.827,6				
Taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar	142245	80,8	85,4	90,0	85,0	-5,0
Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	142310	823,5	647,2	843,5	677,0	-166,5
Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public	142320	46,8	83,5	222,4	140,0	-82,4
Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul local de nivelul II	143120	123,2	86,2		85,0	85,0
Amenzi aplicate de secțiile de supraveghere și control ale traficului rutier	143220	13,9	8,5	15,0		-15,0
Donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru susținerea bugetului local de nivelul II	144112	90,6	81,3			
Donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituții bugetare	144114	431,0	378,4	472,0	412,0	-60,0
Donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse externe pentru instituțiile bugetare	144124			121,0		-121,0
Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public încasată în bugetul local de nivelul II	142251	44,4	64,5			
Alte venituri încasate în bugetele locale de nivelul 2	145141	244,7				

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea bugetului raional pe anul 2019 în lectura a doua”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Direcția finanțe, direcțiile și secțiile Consiliului raional precum și instituțiile publice subordonate Consiliului raional.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul deciziei a fost elaborat în temeiul prevederilor art. 50 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar –fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014 și art. 19 alin.(3) al Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale cu modificările și completările ulterioare.

Finalitățile urmărite prin adoptarea actului respectiv constau în direcționarea resurselor disponibile la programe de importanță vitală și finanțarea cheltuielilor pentru buna desfășurare a activităților instituțiilor publice finanțate din bugetul raional.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principala prevedere a proiectului de decizie privind aprobarea bugetului raional pe anul 2019 în lectura a doua constă în aprobarea planurilor de finanțare a executorilor de buget .

4. Fundamentarea economico-financiară

Implimentarea proiectului de decizie „Cu privire la aprobarea bugetului raional pe anul 2019 în lectura a doua” nu va necesita cheltuieli suplimentare.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 32 din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative proiectul deciziei ”Cu privire la aprobarea bugetului raional pe anul 2019 în lectura a doua”, proiectul a fost avizat de către Direcția finanțe, Direcția învățământ, Direcția asistență socială și protecția familiei, Direcția economie, construcții și politici investiționale și Serviciul juridic.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2013 privind transparența procesului decizional, proiectul deciziei este plasat pe pagina web oficială a Consiliului raional www.crstraseni.md la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Consultări publice ale proiectelor*.

7. Constatările expertizei juridice

În temeiul art. 37 din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative a fost expus expertizei juridice de către Serviciul juridic, subdiviziune a Consiliului raional. Proiectul deciziei este în concordanță cu Legea nr. 397 din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar –fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014. Structura și conținutul actului corespund normelor de tehnică legislativă.

Proiectul deciziei se prezintă comisiilor consultative de specialitate pentru avizare și se propune Consiliului raional pentru examinare și adoptare în ședință.

Șeful Direcției finanțe

Vera MANOLI